

Datum

2020-11-06

Vår referens

Henrik Carlsson

Miljöinspektör

henrik.carlsson@malmo.se

Remiss från Infrastrukturdepartementet - Tidsfrister och kontaktpunkt för att främja produktionen av förnybar energi MN-2020-9833

Sammanfattning

Remissen gäller nya lagförslag som ska främja en snabbare och effektivare uppstartsprocess av anläggningar som producerar energi från förnyelsebara källor. Lagförslagen omfattar krav på tidsfrister för prövningar enligt flera lagstiftningar vad gäller anläggningar för elproduktion, samt införandet av en nationell kontaktpunkt där projektörer ska kunna få samlad information och rådgivning om alla former av förnyelsebar energi. Miljönämnden ser positivt på förslagen men bedömer att den del som gäller tidsfrister kommer att få väldigt begränsad effekt för såväl uppstarten av energianläggningar som för nämndens handläggning av anmälan om ny miljöfarlig verksamhet. Miljönämnden framför ett antal synpunkter på otydligheter i det presenterade förslaget.

Förslag till beslut

1. Miljönämnden svarar på kommunstyrelsens remiss enligt förvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2020-11-09
- Bilaga 1 - Promemoria - Tidsfrister och kontaktpunkt för att främja produktionen av förnybar energi

Beslutsplanering

Miljönämnden, 2020-12-15

Beslutet skickas till

Stadskontoret

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt remissen *Tidsfrister och kontaktpunkt för att främja produktionen av förnybar energi* till bland annat miljönämnden för samråd. Svar önskas senast 2020-12-06, men anstånd har begärts och meddelats så att svar ska lämnas direkt efter miljönämndens sammanträde 2020-12-15.

Förvaltningens förslag till yttrande

Miljönämnden ställer sig positiv till lagförslagen då de syftar till att stimulera mer produktion av förnyelsebar el, värme och biobränslen. Inte minst har erfarenheterna från effekt- och kapacitetsbristen i Malmö visat att det föreligger ett stort behov av att accelerera etablering av lokal produktion av förnyelsebar el. Att det därtill spås en kraftigt ökad elanvändning i samband med kommande elektrifiering av samhället visar ytterligare på vikten av att stimulera sådana etableringar.

Miljönämnden bedömer däremot att lagförslagen om tidsfrister för ärenden som rör förnyelsebar elproduktion inte kommer att medföra de effekter och resultat som de syftar till, och ser därför gärna ett antal förtydliganden.

I lagförslaget omnämns flera olika prövningsprocesser vid uppstart av nya anläggningar för produktion av el, värme och bränslen. Den prövningsprocess som främst berör miljönämndens handläggning är anmälan om ny miljöfarlig verksamhet (så kallade C-verksamheter) enligt 9 kap 6 § miljöbalken. Under de senaste fem åren har miljöförvaltningen endast handlagt en anmälan om miljöfarlig verksamhet där den anmälda anläggningen syftade till att producera förnyelsebar el. I det fallet handlade det om en vindkraftsanläggning som slutligen förbjöds av mark- och miljödomstolen.

Malmö Stad har också infört lokala miljöföreskrifter som medför krav på tillstånd från miljönämnden för att installera värmepump som nyttjar värme och/eller kyla genom jord-, berg eller grundvatten i sådan mindre skala att det underskrider anmälningsplikten i miljöprövningsförordningen. Denna kommunala prövning omfattas inte av lagförslagen om tidsfrister, men miljönämnden kan eventuellt behöva bidra med information om denna process till den nationella kontaktpunkten.

Nya tidsfrister för handläggning

I 3 § i lagförslaget framgår det, att regeringen får meddela föreskrifter om tidsfrister för kommuners prövning av anläggningar som ska producera förnyelsebar el. De tidsfrister som föreslås bedöms inte få någon nämnvärd påverkan på handläggningen på miljöförvaltningen eller innebära något behov av att göra prioriteringar i ärendehantering. Miljönämnden ställer sig frågande till hur regleringen av tidsfristerna har utformats då de riskerar att inte få den effekt som är syftet med lagförslaget. Tidsfristerna om ett respektive två år ska påbörjas från det att en anmälan om ny miljöfarlig verksamhet bedöms vara komplett. Men det finns redan idag ett krav på skyndsam hantering av ärenden i förvaltningslagen och i 9 kap 6c § miljöbalken framgår redan att miljönämnden måste fatta beslut i ärendet inom 6 veckor från det att anmälan är komplett. Det som är de tidskrävande momenten vid uppstart av energianläggningar är generellt de kompletteringsrundor som behövs av ansökan/anmälan innan handlingarna blir kompletta, samt långdragna överklagandeprocesser efter att myndighetsbeslut har fattats.

Det är något märkligt att lagförslaget främst är fokuserat på kommunerna och inte innehåller en rätt för regeringen att meddela föreskrifter om tidsfrister för länsstyrelserna. Tillståndspliktiga anläggningar för elproduktion prövas vanligtvis av miljöprövningsdelegationen på länsstyrelsen.

Miljönämnden anser det också vara otydligt vilka anläggningar som lagförslaget om tidsfrister är avsedda för. I lagförslagets rubrik samt på sidan 34 i promemorian står det att tidsfristerna endast gäller anläggningar för produktion av förnyelsebar el, vilket främst vid miljöbalksprövning

på kommunal nivå innebär vindkraft och bibränslebaserad förbränning. Ändå omnämns ett antal verksamhetskoder i 4 § i den föreslagna förordningen där de specifika anläggningarna inte är avsedda för produktion av förnyelsebar el, utan produktion av värme eller bränslen från förnyelsebara källor eller från olika fraktioner av avfall. Miljönämnden ser gärna att det förtydligas i lagförslaget om tidsfristen ska omfatta även produktion av förnyelsebar värme eller förnyelsebara bränslen. Om syftet med lagförslagen är att i snabbare takt stimulera den energiomställning som behövs för att möta klimatutmaningen är det ologiskt om produktion av förnyelsebar värme och förnyelsebara bränslen exkluderas. I Malmö stad görs exempelvis stora satsningar på bergvärme och kommunen är även intresserad av att vidare utreda möjligheterna vad gäller produktion av bibränslen från restprodukter, till exempel biogas.

I 4 § i förslaget till förordningen ges exempel på vilka anläggningar som är tilltänkta att prövas med kortare tidsfrister för att de ska producera förnyelsebar el. Bland annat anges olika former av avfallsanläggningar i 29 kap miljöprövningsförordningen som förbränner avfall. Hushållsavfall som förbränns består till största delen av förnyelsebart material men innehåller även en del icke förnyelsebart material från fossila källor, till exempel vissa plastfraktioner. Farligt avfall kan exempelvis bestå av spillolja som härkommer från fossila källor. Då det nyligen gjorts stora nationella satsningar för att främja en mer cirkulär ekonomi och ett effektiviserat arbete med avfallshierarkin är detta såklart viktigt att komma ihåg i sammanhanget. Avfallsförbränning är en viktig del av Malmös energisystem och kommer finnas kvar över en överskådlig framtid, varför det måste säkerställas att såväl fossila som biogena utsläpp från förbränningen hanteras på ett så bra sätt som möjligt.

De anläggningar som har en maximalt installerad effekt på 150 kW kommer enligt 5 § i förordningen få ett år som tidsfrist istället för två. Det bedöms väldigt osannolikt att så små anläggningar blir tillstånds- eller anmälningspliktiga enligt miljöbalken. Det kan däremot bli aktuellt med kommunal bygglovsprövning.

Nationell kontaktpunkt för att främja energiproduktion

Miljönämnden ser positivt på att det upprättas ett nationellt samordningscentrum för de som vill starta upp nya anläggningar för förnyelsebar energiproduktion. Miljönämnden anser att kommunernas roll i den nya kontaktpunkten beskrivs något olika i lagförslagen och i promemorian. Om kommunerna ska kunna tvingas in i samarbetet för att tillhandahålla information om prövningen, är det samtidigt viktigt att rollen som oberoende prövningsmyndighet i det enskilda fallet inte äventyras. Det kan lätt bli dubbla roller om rådgivning ska ske kring en specifik ansökan samtidigt som myndigheten behöver granska och fatta beslut om ansökan. Samtidigt står det i promemorian att kommunernas deltagande främst kommer bli genom handläggning och uppdatering av den lokala hemsidan, vilket skapar en tvetydig bild av lagförslagens innebörd. Kommunens ansvar och arbetsuppgifter i kontaktpunkten kan behöva förtydligas.

I lagförslaget står det att ansökan endast ska behöva ha en kontaktperson vid uppstarten av ny anläggning för energiproduktion, vilket är något missvisande då respektive prövning kommer att kräva kontakter med olika handläggare på olika myndigheter.

Lagändringarna om nationell kontaktpunkt kan innebära direkta krav på hur miljöförvaltningen arbetar med information på Malmö stads hemsida.

Barnkonventionen

Barnkonventionen har beaktats vid handläggningen av detta ärende genom att miljönämnden ställer sig positiv till lagförslag som syftar till att stimulera en mer klimatvänlig energiproduktion och trygg elförsörjning till kommande generationer. Miljönämndens synpunkter syftar till att lagförslagen ska bli ännu tydligare och effektivare och därmed få större chans att få de effekter som var lagstiftarens intentioner.

Förslaget har utarbetats av Henrik Carlsson, miljöinspektör på avdelningen för miljö- och hälsoskydd. Samråd har skett med Ola Gustafsson (avdelningschef), Arvid Nordland (enhetschef), Håkan Karlström (miljöinspektör) samt Emma Aldin (miljöinspektör). Samtliga på avdelningen för miljö- och hälsoskydd. Samråd har även skett med projektledare John Hallbeck på miljöstrategiska avdelningen.

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Ola Gustafsson
Avdelningschef
Avdelningen för miljö- och hälsoskydd